

Čaček

Med nami otroki je bil največji otrok Čaček. Bil je za glavo višji od vseh otročajevo, pametnejši od nas, a dober kakor presno maslo. Kadar smo otroci kaj napačnega storili, nas je vedno on zagovarjal; kadar smo želeli kam iti, je preprosil starše samo on. Čudno! Bil je otrok med otroki, potrpežljiv in ljubezniv, tudi sam ves otročji, a starši so ga imeli radi, ne samo njegovi, temveč vsi starši v sosesčini in vsi so mu zaupali svoje otroke.

Kadar je šel kam z nami, smo se gnetli okoli njega kakor okoli svojega očeta. Njegove nekoliko škiljaste oči so se nam prijazno smejale in pravil nam je pravljice, ki jih je vedno prebiral, ali nas je učil kako novo igro.

Pripetilo se je, da smo bili v nevarnosti. Nekoč bi morali čez brv na drugo stran. Voda je narasla in jo odnesla. Drzni sosedov Tine je kar skočil v potok, da bi ga prebredel, pa je divje zakričal. Valovi so ga jeli odnašati. Takoj je skočil Čaček v vodo in ga privlekel na suho. Potem nas je na rami znosil čez vodo. Bredel je sem in tja najmanj desetkrat ali še večkrat, pa se je samo smejal.

Ko je gorela sosedova staja, je mala Majda jokala in se ni hotela potolažiti. V staji je imela ovčko, malega belega backa, a nihče se ni brigal, da bi ga ji rešil. Ko je zvedel Čaček, da je bacek še v staji, se je splazil proti nji, skočil skozi nizko okno, a pri vratih je prinesel backa in ga smehljač orgel deklici v naročje.

Vsi otroci smo videli v Čačku moža, poosebljeno voljo in moč popolnega človeka.

Ko smo postali starejši, je on že odšel v mesto. Učil se je za rokodelca in dolgo ga nisem več videl.

Pretekla so leta, menda dvajset let, ko sem srečal v mestnem vrvežu človeka, ki mi je bil čudno znan. In spomnil sem se na Čačka. Da, prav on je bil. Nagovoril sem ga. Bil je lepo oblečen, ves dostojen in resen.

— Saj si ti Čaček, ali ne?

Pogledal me je tuje in se komaj vidno nasmehnil:

— Nekoč, tam v daljni mladosti, ste mi menda rekali tako! Sicer se pa pišem Janez Fende. Krojaško delavnico imam tamle za vogalom. Če boš kdaj kaj rabil, se priporočam!

Tuje mi je zvenel njegov glas in ves tuj se mi je naenkrat zazdel tudi on sam. Hladno sva se poslovila.

In ko sem šel sam dalje, sem ugotovil v svoji duši, da Čačka ni več. Da, zginil je tisti dobri, ljubeznivi Čaček, ostal je gospod Janez Fende, mož, kakršnega zahteva življenje. Čaček pa je zginil, kakor je zginila moja lepa mladost. Nikoli več ga ne bo nazaj, nikoli več ne!

Mirko Kunčič

Beseda sladka

Beseda sladka v srcu poje:

O, moja mati!

Kako spomini v tvojih zarjah
so topli, zlati.

Prav vsako žalost, ki je v srcu
mi zaključala,

v smehljay srebrn ljubezen tvoja
je prekovala.

Prav vsaka solza, ki je lice
mi orosila,

ob tebi se v utrinek zvezdnat
je spremenila.

Beseda sladka v srcu poje:

O, moja mati!

Kako spomini v tvojih zarjah
so topli, zlati.

Adam Milkovič

Trije bratje

Narodna pravljica

Nekeje daleč je živel v siromašni koči oče s tremi odraslimi sinovi. Težko so se preživiljali; premalo je bilo zemlje okoli koče, premalo dela in kjer ni dela, tam ni jela. Po očetovi smrti je bilo življenje še težje. Tako tjavdan so životarili sinovi, Bogu so čas kradli in posedali okoli koče. Pa je nekega dne sklenil najmlajši brat:

»Tako ne pojde več. V svet stopim, delo si poiščem.«

In je šel in hodil ure in ure po samotni cesti, ki je vodila v daljni svet. Tretjega dne je srečal starca:

»Bog daj dober dan, oče!« je obstal.

»Pozdravljen, sinko! Kam te vodi pot?«

»Za delom grem,« je odvrnil mladenič. »Trije smo pri hiši, pa ni dela niti za enega, brez dela pa ni jela, pravijo. Kar tako ne moremo živeti,« je pokazal svoje lopataste dlani.

»E,« je dejal starec, »pri meni ga lahko dobiš; ovce bi pasel, nič hudega ti ne bo.«

In sta se domenila. Najmlajši brat je ostal pri starcu. Iz dneva v dan je pasel in se veselil vsakega dne, ki je zardel čez vrhove zasneženih gora. Nekega dne pa je rekel starec:

»Jutri pa, sinko moj, boš gnal ovce na onole jaso,« in mu je pokazal sosednji hrib. »Daleč je to, pazi, da ovce ne ostanejo same!«

Prišlo je jutro in pastir z ovcami na pašo. Pa je ob poti zagledal hišo. Skozi odprta okna se je razlegalo rajanje, petje in smeh, samo ve-